

Analyse:

Butikstyve er ofte gengangere

Resumé

Det er en kendsgerning, at en del kriminelle har svært ved at forlade den kriminelle løbebane. Derfor oplever lidt under en tredjedel, der pålægges en straf af en art, at møde en ny straf inden for to år. Denne tilbagefaldsandel er kun svagt stigende.

Anderledes ser det ud, når man kigger nærmere på butikstyve. Her er tilbagefaldsprocenten på over 43 – og det er udtryk for en betydelig stigning gennem de senere år:

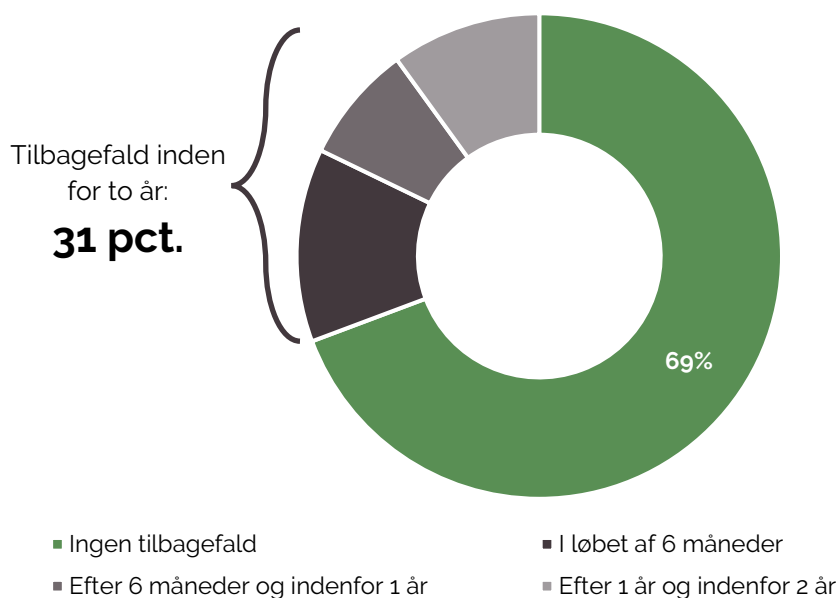
Samtidig viser tal fra Justitsministeriet, at cirka hver fjerde person, der pålægges en strafferetlig sanktion for butikstyveri, har mindst ti lignende forhold med i bagagen allerede.

Overskrift [Overskrift 1]

Det er ingen hemmelighed, at meget kriminalitet begås af et mindretal. Få broдне kar kan nemt gøre livet surt for resten af samfundet, hvis kriminalitet er noget, der gentager sig.

Og det er netop det, der ofte er tilfældet: Kriminalitet gentager sig. Lige omkring 31 pct. af alle dømte kriminelle i 2020 kunne man i 2022 byde velkommen i det strafferetlige system igen.

Tilbagefald til kriminalitet, generelt (2020:2022)

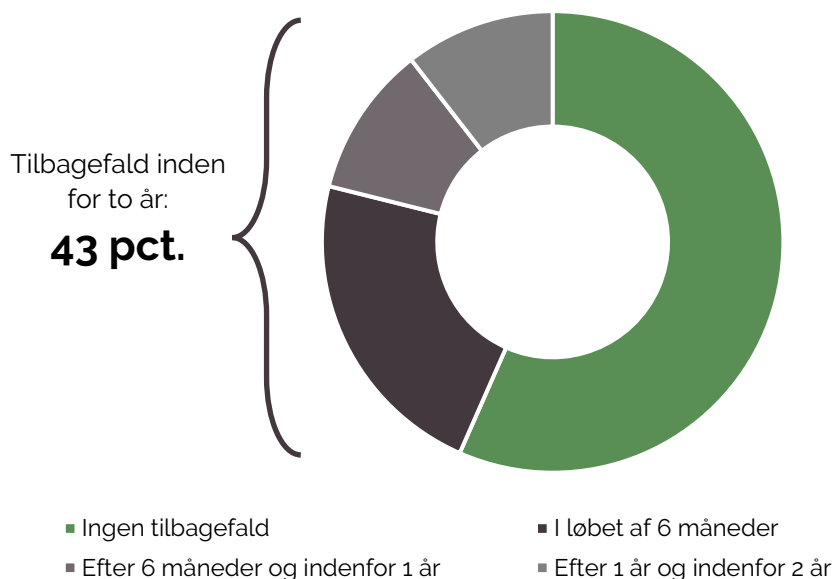
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken: RECIDIV1 og egne beregninger.

Tallene ovenfor gengiver alene antallet af personer, der inden for to år igen efter en dom, bøde eller lignende igen kom i kontakt med det strafferetlige system med en fældende afgørelse til følge.

Tallet dækker således ikke over gentagen kriminalitet, der ikke opdages eller anmeldes i tide, eller hvor afgørelsen af den nye sag ikke finder sted inden for to år. Det reelle antal gengangere blandt kriminelle må således antages at være højere end de 31 pct., som statistikken opgør det til.

Og blandt butikstyvene ser billedet endnu værre ud. Blandt de mere end 6.000 personer, der i 2020 fik en dom eller anden strafferetligt fældende afgørelse for butikstyveri, var mere end 43 pct. igen i retssystemets kløer inden for to år. Og for mere end hver femte sker det allerede inden for seks måneder!

Tilbagefald til kriminalitet, butikstyveri (2020:2022)

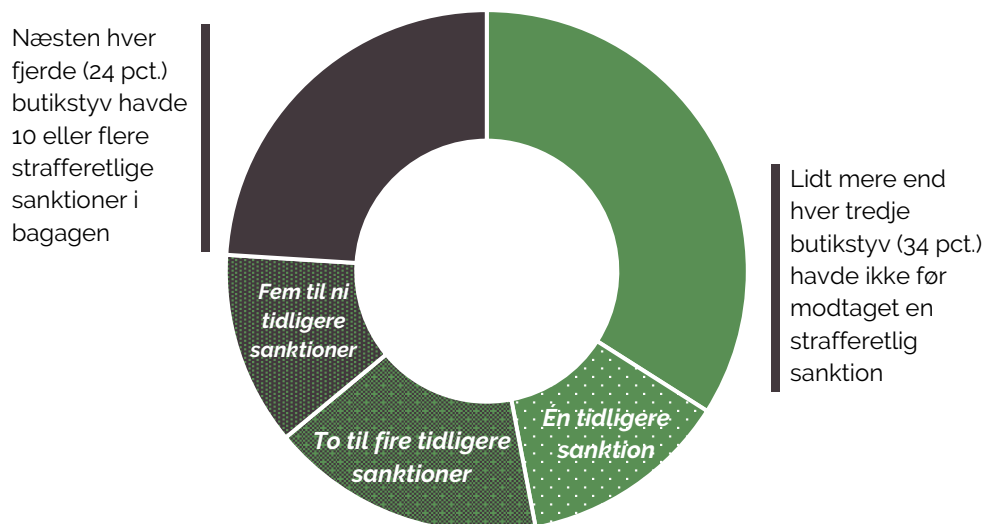

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken: RECIDIV1 og egne beregninger.

Tilbøjeligheden til at vende tilbage til kriminaliteten synes således ved første øjekast at være langt højere for butikstyre end for kriminelle generelt.

At der er mange gengangere blandt butikstyvene, bekræftes også af tal, som Justitsministeriet har oplyst til Folketinget: Næsten hver fjerde butikstyre, der fanges og pålægges en strafferetlig sanktion, har mindst 10 lignende forhold i bagagen allerede.

Butikstyre med tidligere strafferetlige sanktioner (2022)

Kilde: Justitsministeriet (2023): Besvarelse af spørgsmål nr. 1342 (alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. Folketingsåret 2022-23 (2. samling) og egne beregninger.

Note: Figuren er en gengivelse af figur 10 i DSK (2023): Butikstyreverier i dagligvarehandlen i Danmark. Statusrapport 2023, s. 23.

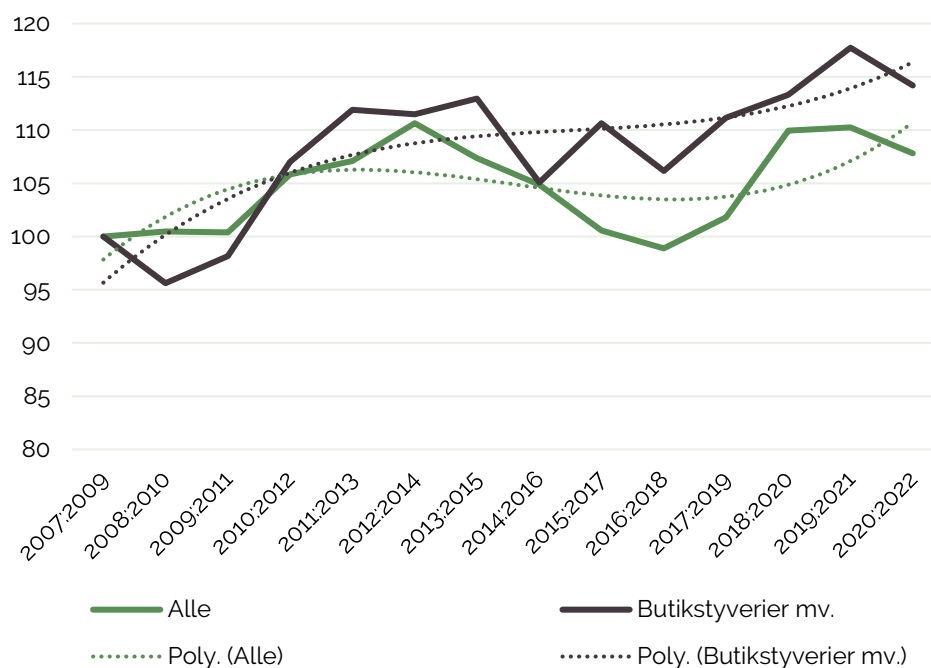
Stadig flere gengangere

Og udviklingen går den forkerte vej. Generelt set er udviklingen konstant – tilbagefaldet blandt kriminelle er generelt kun steget med to procentpoint fra 2007 til 2022. Men for butikstyrene ser det anderledes grelt ud: Her er stigningen på mere end 5 procentpoint. 38 pct. af de butikstyre, der blev straffet i 2007, blev inden for to år straffet igen – men over 43 pct. af de butikstyre, der blev straffet i 2020, blev inden for to år straffet igen.

Udviklingen ses tydeligst, når man indekserer den. Tilbagefaldsprocenten for butikstyre er således gået fra indeks 100, når man ser på tallene fra 2007-2009, til indeks 114, når man ser på tallene fra 2020-2022.

Der er altså en særligt stigende tendens til tilbagefald til kriminalitet for butikstyre.

Indekseret udvikling i tilbagefaldsprocenter, generelt og for butikstyre (2007-2022)

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken: RECIDIV1 og egne beregninger.

Note: De stiplede linjer er beregnede tendenslinjer, der skal illustrere og opsummere udviklingen. $R^2_{butikstyre} = 0,70$; $R^2_{alle} = 0,45$.

DSK MENER

Udviklingen i antallet af butikstyverier i Danmark har gennem en længere periode været alarmerende. Dette skyldes mange forhold, herunder både privat- og samfundsøkonomiske og en stigende tendens til, at danskerne accepterer butikstyverier i et eller andet omfang. Det kan vi som samfund ikke bære.

Derfor foreslår DSK, at

- Indsatsen mod hæleri forstærkes, så tyveriernes økonomiske økosystem ødelægges
- Der straffes hårdere og mere konsekvent end i dag
- Myndighedernes indsats mod butikstyverier opprioriteres og forstærkes og samarbejdet mellem politiet og de sociale myndigheder intensiveres.

Om dette notat

Dette notat er udarbejdet af De Samvirkende Købmænd (DSK). DSK har eksisteret i over 100 år som brancheorganisation og repræsenterer i dag næsten 1.500 supermarkeder, discountbutikker, nærbutikker og convenience i Danmark. Vi arbejder løbende for at forbedre rammerne for de danske købmænd – også ved at skabe og dele viden og indsigt om emner, der har relevans for købmændenes dagligdag og forretning.

Denne analyse er udarbejdet i april 2025 af underdirektør Morten Jarlbæk Pedersen. Det er tilladt at citere fra denne analyse med henvisning til DSK.